

E-ISSN 2014-0843

opini3n

Europa

234

MAIG
2014

LA FRAGMENTACI3N POL3TICA I LA QUOTA DE PODER ESPANYOLA AL PARLAMENT EUROPEU

Elina Viilup, investigadora principal CIDOB

S embla estrany parlar d'interès nacional en un òrgan que representa els ciutadans europeus enlloc dels estats membres de la UE, ja que, com és sabut, els europarlamentaris voten preferentment d'acord amb les línies ideològiques dels seus grups parlamentaris. Malgrat això, també sabem que en assumptes on hi ha importants interessos nacionals o diferències regulatòries significatives entre els Estats Membres, els europarlamentaris trenquen la disciplina de vot del seu grup europeu, podent també formar aliances sense tenir en compte les divisions ideològiques. Per a Espanya, les àrees on l'interès nacional pot prevaldre sobre la ideologia, són aquelles relacionades amb el pressupost de la UE, agricultura i pesca, fronteres, relacions amb els països d'Amèrica Llatina, política bancària i unificació legal.

Un dels canvis recents més significatius en el sistema polític espanyol és la seva fragmentació (tot i que encara lleugera). Atesa la profunditat de la crisi política, els dos partits majoritaris nacionals, el PP i el PSOE, han anat perdent votants en benefici d'una sèrie de partits petits, principalment excomunistes, ecologistes, nacionalistes regionals, o a favor d'altres partits de centre "novinguts", com són Unió, Progreso y Democracia (UPyD) a nivell nacional i Ciutadans a nivell regional. Les enquestes mostren que si aquestes eleccions tinguessin lloc avui, tan sols vora el 50%-60% dels espanyols votaria un dels dos partits majoritaris. Aquest és un canvi de tendència important, ja que aquests dos partits han obtingut tradicionalment entre el 70 i el 80% del vot popular. Segons una enquesta recent sobre la intenció de vot a les europees, feta per El País (22 de Març de 2014), això es traduiria en el nou Parlament amb entre 18-19 escons per a PSOE+PSC (dels 23 actuals) i entre 16-20 pel PP (dels 24 que ocupa ara). L' Izquierda Plural passaria de 2 escons a tenir-ne entre 7-9; UPyD d'1 a entre 2-5 escons; ERC n'obtingria 2 en comptes del que compartia fins ara amb Amaiur, BNG i Los Verdes a l'anterior legislatura; i la Coalició per Europa es mantindria amb 2. A més, Ciutadans i l'Alianza de los Pueblos Deciden, formada per Bildu i BNG (o la Primavera Europea, segons l'últim sondeig) obtindrien un escó cadascú.

La "delegació" nacional espanyola ha estat indubtablement una de les més influents en el Parlament Europeu. La seva força s'explica per dos factors. El primer rau simplement en una pura qüestió de xifres (amb 54 membres, Espanya és el cinquè país amb més diputats, només superat per Alemanya, França, el Regne Unit i Itàlia). La segona raó és una mica menys visible, ja que té relació amb el lloc que ocupen els diputats espanyols si són escollits. La gran majoria (actualment 49 dels 54) dels eurodiputats escollits per Espanya formen part dels dos grups més grossos –el grup del

Partit Popular Europeu (EPP) i l'Aliança Progressista dels Socialistes i Demòcrates (S&D) -que són els "rainmakers" del Parlament Europeu.

Els grups polítics són actors principals en el joc de poder del Parlament Europeu i a més proveeixen els seus membres d'accés a llocs clau, sempre aconseguint les millors posicions els grups més forts. Atès que cap partit polític ostenta la majoria absoluta al Parlament, les votacions es guanyen per aliances entre ells. La participació a les grans coalicions guanyadores, sempre és una dada reveladora. Els tres grups parlamentaris més grans -EPP, S&D, i l'Aliança dels Liberals i Demòcrates per Europa (ALDE)- formen part del bàndol guanyador en més del 80% dels casos. ALDE inclús ha estat encara més cops al bàndol guanyador perquè tradicionalment ha estat el grup que ha decidit la victòria a la votació, en ocasions decantant-se cap a la dreta i en d'altres cap a l'esquerra. No obstant això, tal i com ha assenyalat en un recent treball Simon Hix, un dels principals experts en el Parlament Europeu, la majoria de les votacions (70% durant la legislatura 2009-2014) es van decidir entre els dos grans grups polítics. Això significa que les delegacions espanyoles - que per norma general són altament lleials a la disciplina de grup - es troben sovint al bàndol guanyador; al contrari dels grups petits, que escasses vegades formen part d'aquestes coalicions.

La delegació espanyola del PSOE-PSC és particularment forta al grup S&D, on, amb els seus 23 membres, comparteix la mateixa posició que les delegacions alemanya i italiana. Dins del grup EPP, la delegació espanyola, amb els seus 26 membres (incloent 1 escòt de VOX i 1 d'Unió Democràtica de Catalunya) es situa en cinquena posició després d'Alemanya, Itàlia, França i Polònia. El poder d'Espanya en ambdós grups és fa evident pel fet que els europarlamentaris espanyols són vicepresidents de les executives dels dos grups (Enrique Guerrero Salom és un dels 11 vicepresidents del S&D i Jaime Mayor-Oreja és un dels 10 vicepresidents del grup EPP).

Conclusions

Espanya -sempre que ha estat necessari- ha estat capaç de defensar els seus interessos al Parlament Europeu atesa la sòlida representació que té en els dos grans grups parlamentaris. Malgrat que les enquestes prediuen una erosió de la representació dels dos grans partits, PSOE i PP, al Parlament Europeu, la pèrdua combinada dels seus escons (34 o 39 en comptes de 49 segons la previsió de El País), probablement encara no sigui suficientment significatiu per a construir una pèrdua notable en la quota de poder per part d'Espanya, ja que, precisament, també podem observar una fragmentació entre les altres grans delegacions nacionals. Tot i això, si la tendència continua en aquest sentit en les subsegüents eleccions, i els diputats es dispersen cap als grups més petits i marginals, això afectaria a la representació dels interessos espanyols en afers crucials, des del pressupost de la UE fins a les subvencions agrícoles.